

```

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
X                                                                 X
X                                                                 X
X           O R D E   D E R   V E R D R A A G Z A M E N           X
X                                                                 X
X                                                                 X
X           Hoe leven wij met het begrip God en waarom?         X
X                                                                 X
X                                                                 X
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

```

Velp 24 mei 1988
Eerste deel.

Goede avond vrienden

Een mens gelooft in een God, zolang hij denkt dat die God hem maakt tot meer dan hij is en hem het recht geeft om te zondigen omdat er toch wel ergens een vergeving of een terugkeer op het rad zit ingebouwd. God is eigenlijk een vaagheid en een mens stelt zich God meestal voor als een mens, zichzelf of een vervangend iets, een vader of zelfs een moeder idee. Dat alle macht heeft, die hij zelf meent voortdurend te moeten ontberen.

Dus eigenlijk is God een projectie van de mens. En dan heb ik het niet over die oerkracht, daar hebt u waarschijnlijk meer dan genoeg over gehoord. Ze zit in ù, ze werkt door ù, u bent er deel van. Als u het merkt, goed, doe er wat mee en als u het niet merkt, neem het dan voorlopig maar aan. De projectie van God hangt eigenlijk samen met ons onvermogen om in een werkelijkheid te leven, zeker wanneer we in de stof zijn. In de geest is het wel iets minder, maar ook daar zijn nog de nodige illusies.

Je leeft in een wereld, die totaal voldoet aan je voorstelling en wat er niet in past, zie je eigenlijk niet of neem je terloops of bijna niet waar. Treedt het op dan noem je het noodlot, toeval of desnoods karma. Je hebt dus een eenzijdig beeld van je leven. Gelijktijdig van je innerlijke persoonlijkheid die de totale werkelijkheid bezoekt en voor een deel beleeft.

Om nu een compensatie te zoeken voor je eigen gevoelens van beperktheid en alle redelijke ellende die er aan vast zit, postuleer je buiten je God. En dat laat je niet bij één God, want God heeft een hofhouding in zijn heerscharen, boodschappenjongens, alles tot zelfs een bewakingsdienst, die dan in het algemeen als engelbewaarder of als geleidegeest wordt aangeduid. Zijn die dingen echt? Voor een deel bestaan ze, maar ze bestaan niet zoals een mens ze zich voorstelt.

Aan de andere kant, wanneer een mens zich dat niet zou kunnen voorstellen, dan zou hij er heel moeilijk mee kunnen leven. Dan zou hij met zichzelf meer moeilijkheden hebben. Je Godsbeeld is een soort tweede werkelijkheid als een rechtvaardiging voor de onredelijkheden in wat je als een alledaagse werkelijkheid kunt omschrijven. En daarmee zitten we eigenlijk aan het grote probleem dacht ik: is het goed om aan een bepaalde God te geloven?

Het antwoord is bijna paradoxaal. Het is goed in een God buiten ons te geloven op het ogenblik dat wij bereid zijn de wil van die God waar te maken. Daarmee brengen we de twee delen van ons wezen zo dicht mogelijk bij elkaar en komen dus tot het beleven van iets dat meer wer-

kelijk is voor ons. Het zal u wel al duidelijk zijn dat een tweede werkelijkheid niet alleen maar een wereld is die gepostuleerd wordt een wereld, die je fantaseert. Er bestaat een hele hoop naast de menselijke werkelijkheid. We hebben te maken met parallele werelden, dimensionaal verschoven werelden. We hebben kortom een hele boel levensvormen, waarmee je nooit in contact zult komen, maar die op de één of andere manier invloed hebben op je eigen leven. Voel je dat aan, dan kun je daar op reageren, dat noemen ze dan intuïtie of ook wel vóór-weten.

In andere gevallen zeg je dat is onredelijk, ik kan dat niet doen. Dan ontstaan de conflictsituaties, waardoor je een steeds groter deel van de werkelijkheid moet verdrijven en onderdrukken omdat je zonder dat eenvoudig niet in staat bent verder te gaan. Want je moet overtuigd blijven van je eigen gelijk. Hoe leven wij met een God? Ja, we leven eigenlijk niet met God. We kunnen heel vroom zijn, dan bidden we tot God of we doen voortdurend een beroep op God. Als gebeden dus als geschreven woord zouden zijn, zou God het grootste aantal bedelbrieven krijgen die er ooit ter aarde zijn geweest.

Hij zou meteen in Guinness Record Book komen. Maar dat is iets buiten onszelf, dat is geen echte God. Het is gewoon een veronderstelde macht waarop we ons beroepen. En deze situatie brengt ons als vanzelf in allerlei moeilijkheden. Bijvoorbeeld: God zegt gij zult niet doden. Het staat in de Mozaïse wet en wat hebben zelfs de Israëliërs gedaan? Ze hebben prakties genocide gepleegd waar ze konden tegen de volkeren en de Filistijnen hebben het dan nog een tijdje uitgehouden, maar ze hebben hele steden over de kling gejaagd.

Zelfs in Jerigo, er bleef geen steen op de andere, maar er bleef ook niemand van de bewoners meer, die daar nog kon leven. Je zou kunnen zeggen een vroege visie van de Palestijnse kwestie. Dat wil zeggen je mag niet doden, ja, dat staat er nu wel, ik mag het wel. Dat zelfde vinden we overal weer terug. God heeft gezegd volgens zogenaamde onfeilbare persoonlijkheden dat je geen geboortbeperking mag toepassen. Toch is de bank van het Vaticaan sterk betrokken bij een concern dat naast rubberwaren ook condooms en dergelijke fabriceert.

Kijk, dat mag natuurlijk wel. De mensen, die ze gebruiken zijn zondig, maar wij moeten voor de kerk zorgen dat we een redelijk rendement hebben. Twee maatstaven. Dat is natuurlijk onaanvaardbaar. Want als God eigenlijk een projectie van onszelf is, een soort buiten ons geplaatste weerspiegeling van dat wat in ons leeft, dan kunnen we alleen maar in harmonie met die God, maar dan ook met alle wetten leven. Doen we dat niet, dan zijn we tegen ons zelf verdeeld. Er staat geschreven: een huis dat tegen zich verdeeld is, gaat aan zich ten onder.

Dan weet je niet meer waar je aan toe bent. Het is natuurlijk erg mooi dat iedereen denkt dat wij de waarheid hebben en er zijn een hele boel mensen die vroom terkerke gaan en dan de rest van Gods wil en wet vergeten. Tot het weer tijd wordt om naar de predikatie te luisteren. Waarom zouden wij die kracht in ons verlochenen. Waarom zijn er mensen nodig, die je vertellen dat God is, hoe hij eruit ziet en die eist, natuurlijk, God eist altijd, tot zelfs een ruime bijdrage voor de missie en die ons gelijktijdig zeggen dat wat in ons leeft, niet gehoord mag worden.

God kan niet de God zijn die mij gepredikt wordt. God kan alleen de God zijn, die in mij leeft. En of die God reëel zo bestaat of niet, doet voor mij niet ter zake. In de voorstelling die ik projecteer maak ik dat deel van mijzelf, dat ik voor mijzelf niet durf aanvaarden, waar.

Ik schep

een verhouding tussen mijn totale persoonlijkheid en dat deel waarvan ik mij op aarde bewust ben. Je moet begrijpen dat een God alleen een God kan zijn wanneer hij consequent is. Een God stelt bepaalde waarden. Dan moet hij ook vervuld worden. Als hij niet vervuld wordt, bestaat die God niet. Zeggen dat God een soort steriele dictator is, die naar zijn luimen, zijn wetten zijn ingrijpen wijzigt, zou betekenen dat geen enkele wet zin of betekenis heeft.

Wanneer nu in de cosmos een aantal wetten bestaan, waarvan we aantonen dat ze zelfs op menselijk niveau voortdurend gelijk blijven, dan moeten we toch aannemen dat God er één is, de scheppende kracht of de schepping zelf waarin wetten bestaan. Maar als die wetten bestaan dan moeten die wetten ook altijd geldig zijn. Als die wetten altijd geldig zijn moet dat ook gelden voor datgene wat ons altijd als Gods wet wordt voorgehouden. Dan betekent: gij zult niet doden eenvoudig: gij zult niet doden. Punt. Geen doodslag, geen oorlog. Als er staat: heb uw naaste lief gelijk uzelve, dan betekent dat niet, ja dat geldt natuurlijk voor Nederlanders onder elkaar, maar niet voor Turken en Marokkanen en allerlei anderen inwijkelingen.

Dat zal dan voor iedereen moeten gelden. Het is niet iets wat alleen maar geldt voor de heterofielen, maar ook voor de homofielen, etcetera daarvoor moet dat dan ook allemaal gelden. Er staat geen voorwaarde bij. "Hebt elkander lief" is een wet. Goed, als het een wet is, moet ze ook algemeen gelden. Die wet zegt ook niet ja, maar dat mag alleen op deze of op gene manier. Er staat gewoon dat gij uw naaste lief zult hebben als uzelve.

Het zou betekenen dat je ook iedereen hetzelfde moet gunnen. En als het kan hetzelfde moet geven, wat je voor jezelf vraagt. Dat betekent dat je alles wat voor jou belangrijk is met anderen zou willen delen. Die ene wet gaat zover, dat ze zelfs het communisme als sociaal stelsel belachelijk maakt omdat daarin het egoïsme nog zo sterk de bovenaan voert. Wanneer je dit begrijpt, dan zeg je: ik heb de wet dus in mijzelf. Als ik in mijzelf de wet heb, wat is die wet dan? En let wel, zij verandert niet!

Zij is altijd zichzelf. Dan is die wet iets wat ik beleven moet. En haar belevende, zal ik misschien beter begrijpen wat zij in mij doet. Pas als ik dat innerlijk allemaal verwerkt heb, kan ik in overeenstemming met mijn eigen wezen leven. Als ik dat doe, dan heb ik ook God erbij. Er zijn zoveel van die krankzinnige voorbeelden, waar een westerling een beetje dwaas naar staat te kijken. Wanneer de Bodhisattva onder de boom zit en hij zit daar maar te peinzen en te peinzen, dan wordt hij één met het al, dat is Nirwana. Nirwana is de onbeperkte vrede of harmonie en dan keert hij daaruit terug. Maar dan is hij niet meer zichzelf, hij is veranderd. Hij is de uiting geworden van een totaliteit waarin hij feitelijk gelijktijdig leeft. Hetzelfde als met Jezus. Jezus wordt gedoopt, goed. Dan kunnen we zeggen die doop in de Jordaan, nou ook allemaal onzin. Maar het is zeker dat vanaf dat ogenblik Jezus leven veranderde. Dat hij eigenlijk vanaf dat ogenblik de vader-zoon relatie aangaat. Dat hij daardoor beperkt, bepaald en gericht wordt in het hele verdere openbare leven dat hij heeft gevoerd.

En daarbuiten ook nog. Dan zeggen we ja, die grote mensen daar kan dat voor gelden, maar niet voor ons kleintjes. Want kijk, als we toegeven dat het voor onszelf geldt, toegeven dat we anders moeten leven dan we denken en doen, dat valt moeilijk. Dus, voor de groten geldt dat, ja Jezus, natuurlijk, maar hij was de zoon van God! Hij was in de eerste plaats mens. Buddha, ja maar dat was een verhevene! Maar 't was ook een prins, die als bedelaar en leerling door de wereld is gegaan.

Ook met al zijn voor en zijn tegen. Het is zelfs bekend, het was het eerste stuk land dat zij hadden gekregen, dat heette Het Klooster van de drie bomen. Zij zaten daar allemaal te wachten, want de Meester zou hen komen toespreken, maar de Meester kwam maar niet. En zoals dat gaat met dergelijke bijeenkomsten, degenen die zich daar verantwoordelijk voor voelen, krijgen de zenuwen. Ze gingen dus op zoek om de Meester te vinden en waar zat hij? Hij zat op de waranda met een prostituëthee te drinken en heel gezellig te praten. Toen zeiden ze tegen hem dat hij toch zou komen spreken en hij zei dat hij zo klaar was en komen zou. Past dat bij een Heilige? Ja, maar hij was de Verlichte. Hij was niet verlicht, maar hij had de innerlijke kennis van belangrijkheden, waaraan de meeste mensen voorbij gaan.

Kijk, wanneer we op die manier verder gaan, ik wil er geen preek van maken, dan gaan we ontdekken dat er eigenlijk een krankzinnigheid in de wereld is zodra het over God gaat. God is datgene waardoor je anderen kunt zeggen wat zij moeten doen, terwijl je jezelf er niet aan houdt, maar rekent op een vergeving van die God. En wat zou God moeten zijn? God is de wet die in mij woont, die mijn leven bepaalt, waarin ik mijn rust vindt en waaruit ik mijn kracht put.

Ik denk dat je de wet intuïtief beter kent dan je ze verstandelijk ooit kunt kennen. En wat je aanvoelt, dat kan een variabele zijn vanuit menselijk standpunt. Maar het is gelijktijdig een uitdrukking van een blijvend beginsel dat in jezelf woont. Als ik morgen tegen u zeg: vrienden, om heilig te worden moet u bruine bonen eten. Dan wordt je door de wind gedragen, weet u wel. Maar dat zeg ik, omdat dat op dit ogenblik goed is. U zegt dat hij gezegd heeft: bruine bonen eten. U eet dag in, dag uit bruine bonen.

Het is een vermageringskuur op den duur. Maar geen prettige. Voor u-zelf niet, noch voor uw omgeving. Het lijkt meer op wereldpolitiek. Knaleffecten en achteraf de stank. Wat ik probeer duidelijk te maken is dit: de wet in jezelf is niet zoals de mensen denken een rigide, feitelijke vaststelling. Het is een vaststelling van datgene wat op dit moment deel van je uitmaakt. Wat deel van je uitmaakt, kun je niet verliezen, anders zou je zelf niet meer bestaan.

Maar wat deel van je uitmaakt kan in waarde of betekenis voor jou veranderen. Vandaag bruine bonen, morgen misschien radijs. Overmorgen doperwtjes, de dag daarop spinazie. Dan is de wet: ik zal zodanig eten, dat ik een gebalanceerd en enigszins reinigend en versterkend diëet heb. Maar zou dat geestelijk niet net zó waar zijn? God zegt niet dat het vandaag zó is en dat het dus zó is in alle eeuwigheid. Hij zegt dat dit de harmonie is die blijft bestaan.

Om te blijven bestaan is zij gelijktijdig een voortdurende herkenning van die harmonie in alle waarden en niet alleen in een enkele. Hij zegt: mijn wet is een plicht, een verplichting. Het is niet een verplichting die altijd op dezelfde manier blijft bestaan. Het is een verplichting die zich wijzigt in overeenstemming met je besef. Omdat een verplichting niet een feit is, maar een relatie, een relatie met de wereld om je heen.

Als je op die manier verdergaat, dan kun je op een gegeven ogenblik een aantal conclusies eruit trekken. Dat zal ik ook doen, maar laat mij eerst vragen, bent u tot zover het hier redelijk mee eens of heeft u protesten?

+ Geen protest, maar wel een vraag.

- De werkelijkheid is een voortdurende verandering. Ons beeld van de werkelijkheid is in feite een stasis waarin geleidelijk veranderingen

beseft kunnen worden, zonder dat de voortdurende veranderlijkheid wordt beleefd. De werkelijkheid is een harmonie, waarin de wisseling van de elementen het harmonisch gehalte voortdurend gelijk doen zijn. Wij zien harmonie alleen als een door ons bepaalde relatie ten aanzien van al het andere. Niet begrijpende, dat wanneer wijzelf niet eveneens veranderen eenvoudig geen harmonie kunnen bereiken. Terwijl als wij de wereld willen zien als een vaste waarde, ontkennen wat er in die wereld gebeurt.

Toch leven de meeste mensen vanuit het stelsel: dit is op aarde juist en dat niet, zó hoort het te zijn en zó ben ik of zo hoor ik te zijn. Hierbij wordt dus aan de fluïde, om het woord amorf maar even te vermijden, de fluïde waarde van werkelijkheid helemaal niet meer gedacht. En tóch zijn de wetten, die het geheel in een voortdurend evenwicht doen bestaan, veel rigider dan u zich voor kunt stellen. Maar de rigiditeit ligt niet in de uiting, ze ligt in het wezen, waardoor de uiting ontstaat.

Is het iets duidelijker? *Panta Rhei*, alles stroomt. *Panta Rhei* is eigenlijk bedoeld om weer te geven zoals de tijd langs ons heen stroomt. Zo verandert alles om ons heen. Maar wij, die denken aan vaste waarde
 F zonder kijken naar punten op de oevers F te begrijpen dat we zelf verder gaan. Dat is dus uit oude gesprekken daarover in de stoa genomen. Of op de stoa moet je zeggen. Terwijl een hele boel mensen als ze praten op de zuilengang filosoof werd genoemd. Het is goed dat u dat weet. Een filosoof is dus eigenlijk een Griekse kletsmaffoor.

+ Ik dacht dat een filosoof een verlanger naar wijshijd was.

- Het verlangen naar wijsheid lag vaker bij de toehoorders dan bij de sprekers. Maar laten we niet op de oude Griekse beschaving in gaan, want die had allerlei eigenaardigheden zoals u weet.

Zoals wij. Ongetwijfeld. Maar kijk, onze eigenaardigheden hebt u zodanig beleefd, dat u ze gewoon vindt.

+ Ik heb met dat gaan in harmonie toch nog een beetje moeilijkheden. Ook al zou je met jezelf in harmonie zijn, zodra je de nieuwsdienst aanzet is het over. Hoe handhaaf je dus een totale harmonie, waar het totaal zo onharmonieus is?

- Wel, ik zou zeggen, luister niet naar de nieuwsberichten en bewaar die harmonie zo goed als u kunt. Probeer niet de wereld te veranderen, probeer haar niet te beoordelen, probeer er een deel van te zijn dat voor alle delen waarmee u te maken hebt, een nuttige factor is.

Dat is harmonie. Want, zoals u zegt, ik luister en dan luistert u waarschijnlijk naar radio 3 of zo en als ik luister naar de nieuwsberichten dan is mijn harmonie met de muziek mee. Maar als u die harmonie nu eens door zou laten klinken en het innerlijk nieuws zoudt vernemen in plaats van te luisteren naar álle dingen die u worden verteld en die maar voor een deel waar zijn? Dan zoudt u waarschijnlijk harmonieer worden. We hebben te maken met de feiten die óns beroeren, dat is volledig waar.

We hebben gelijktijdig te maken met een totaliteit waarin die feiten plus hun voortdurende ontwikkeling geen benadeling zijn van ons of van anderen. maar een uitvloeijsel van het wezen dat wij uiteten en niet over anderen. Ik zeg niet, dat je iemand niet moet helpen. Als je iemand moet helpen, moet je hem helpen zichzelf te helpen. Je kunt niet de aansprakelijkheid voor een ander op je nemen, omdat je daarvoor jezelf niet meer kunt zijn. Dat is alleen, wanneer je je zózeer één voelt met de ander, dat er geen vraag meer is. Het is ik, wanneer het wij als het ware een vorm van ik wordt.

En als je dat niet kunt bereiken, hou je dan gewoon bij de feiten. Maar ik wilde een paar conclusies gaan trekken, ik geloof dat ik ook

hier duidelijk genoeg ben. Had nog iemand commentaar?

+ Ja, over die wetten en de oerbegrippen.

- Ja, als u denkt vanuit uw huidige maatschappelijke vorm en u gaat er vanuit dat dit dus de mensheid is en dat zij veel bereikt heeft, dan moeten we ook gelijktijdig toegeven dat ze dat alleen k n bereiken door al de wetten die ze zegt innerlijk zozeer te eren, gedurende de vraag.

Met andere woorden, daar komen we weer op hetzelfde verhaal terecht. Wat vandaag juist is in menselijke woorden, behoeft het morgen niet te zijn. Wanneer ik dus begrijp dat  lles verandert dan kun je niet meer spreken van een formuleerbaar grondprincipe, omdat het grondprincipe een samenvloeiing is van erkenning en emotie. Erkenning en emotie die geformuleerd worden zijn  n emotioneel  n verstandelijk niet meer benaderbaar.

Wat we dus hebben is het  ngeformuleerde dat in ons werkt. Wanneer we daaraan uiting geven dan kan dat op een gegeven ogenblik betekenis hebben. Maar is die betekenis altijd dezelfde? Wanneer we Jezus horen spreken over de naaste, dan komt hij onmiddellijk met de barmhartige Samaritaan aandragen. Wat blijkt? Hij was de naaste van degenen die hij wilde helpen. Maar ben je nu ook de naaste van een volk in hongersnood als je iets op de bankrekening hebt gestort waaruit ze proberen die honger iets te stillen?

Dan lijkt het misschien of dat naasteliefde is, maar dat is het niet meer. Omdat de persoonlijke betrokkenheid alleen nog bestaat op grond van voorstellingen welke niet totaal door de feiten gedragen wordt. Begrijpt u wat ik bedoel? Er zijn zoveel dingen bij. Bijvoorbeeld men zegt op het ogenblik nog al eens, soms staat het zelfs aangeplakt of wordt het door t.v. dominees verkondigt: God is liefde. Stort dus veel op onze rekening anders ga je naar de hel.

Als dat de Goddelijke liefde is, dan is het betaalde liefde en dat is juist de soort liefde waar dergelijke predikers veel bezwaar tegen hebben. Wanneer je je goed realiseert wat er allemaal aan de hand is. dan zeg je God is niet een kwestie van z  is het, maar zo l ef ik en zo weerkaatst mijn beleven zich buiten mij. En wanneer u daar van uitgaat, dan kunt u proberen de grondprincipes te formuleren en dan zal blijken dat die formuleringen altijd onjuist zijn. Omdat ze nooit de cosmische totaliteit weergeven maar alleen een verstandelijke definitie van het aangevoelde plus waarschijnlijk het onbegrepen.

Er zijn weinig mensen, die weten wat electriciteit is, maar iedereen die een knopje kan omdraaien heeft ermee te maken. God is zoiets als dat niet helemaal te verklaren fenomeen dat men electriciteit noemt of zwaartekracht. Zonder dat kun je niet leven, maar elke poging om het te omschrijven is fout. Omdat je nooit tot de essentie doordringt. Maar het is de essentie waardoor het fenomeen mogelijk wordt. En niet het fenomeen dat de essentie dan in zich bevat zonder meer.

Godsdienst is de poging van een mens om buiten zich een tweede werkelijkheid te scheppen waarop hij een beroep kan doen om te komen tot een aanvaarding of een beheersing van de werkelijkheid die hij de zijne noemt. Een korrel zand is niet het strand, maar zonder de korrel zand zou er geen strand zijn. U ziet het, het is nog al moeilijk om al die dingen zo precies uit te werken, maar ik wil nog even naar de praktische kant toe.

Want al deze op zichzelf misschien interessante filosofische beschouwingen hebben natuurlijk menselijk gezien  n manco. Je kunt er niets mee doen. Waar kun je wel wat mee doen? En dan kan ik dat formuleren in termen die voor deze tijd en voor deze aanwezigen gemiddeld een redelijke mate van juistheid bezitten. In de eerste plaats: in mij zit

heeft én

een weten omtrent juistheid, een weten omtrent vrede, harmonie en al die dingen meer. Dit weten kan niet geformuleerd worden, het kan alleen beleefd worden. Maar in de beleving komen wij tot een vormgeving waarin we onszelf herkennen.

In de tweede plaats: we zijn deel van de cosmos en deel van de kracht. Dat is een geloofsstelling. Onbewijsbaar. Maar wanneer ik in mijzelf volledig geloof aan de kracht, die in mij bestaat en geloven is een niet door rede beperkte aanvaarding, zoals u weet, dan blijkt dat ik met die kracht dingen kan doen, die redelijk gezien op mijn wereld onwaarschijnlijk, misschien zelfs onmogelijk zijn.

Ik kan dus met de kracht, die in mij is, mits ik erin geloof, dingen volbrengen die voor anderen onverklaarbaar zijn. Maar die voor mijzelf een volkomen lo^oisch uitvloeisel blijven van hetgeen ik in mijzelf aanvoel en erken. In de derde plaats: ik heb in mijzelf een w^eten. Op het ogenblik dat dat weten wordt aangepast aan het denken van anderen ontstaat een geweten. Geweten echter is de verleden tijd van weten. Besef dat uw geweten in zichzelf nooit formuleerbaar is.

Het is weten in jezelf. Maar wie in zich weet, moet volgens dat weten handelen. Dan heb ik nog een paar heel eenvoudige raadgevingen. Probeer niet om God te bepalen, of zelfs uw relatie met God. Zodra je met God probeert te debatteren, raak je in een verward twistgesprek met jezelf. Aanvaard, ongeacht de vorm die u daar voor uzelf aan geeft, uw God of uw cosmische kracht en lééf er mee. Probeer in uw leven die vorm uit u voortdurend vorm en gestalte te geven.

Niet door wat die kracht doet, maar door wat u bent. Wanneer u dat probeert, zult u ontdekken dat er veel meer gebeurt dan u voor uzelf mogelijk achtte. Veroordeel geen medemensen. Een situatie moogt u veroordelen, nooit een mens. Veroordeel ook uzelf niet, want u kent uzelve maar zeer ten dele. Beoordeel wel de situatie waarvan u deel bent of die u veroorzaakt en probeer die volgens uw innerlijk weten om te buigen naar juistheid.

Zeg nooit: ik kan niet bestaan, want u weet niet wat bestaan is. Laat staan dat u weet wat het inhoudt. Zeg alleen, dit is voor mijn begrip niet aanvaardbaar. Probeer dan na te gaan of het voor uw gevoel aanvaardbaar is. Is het voor uw gevoel aanvaardbaar, neem het aan en werk er mee. Het zal dan wijzigingen in uw begrip tot stand brengen. Denk niet dat je ooit uitgeleerd bent op aarde. Het hele aardse bestaan is een voortdurende poging iets meer van jezelf te leren kennen. En wanneer dat voltooid is, denk dan niet dat je anders bent, je bent alleen volledig.

Droom nooit van duistere werelden of straffen, die je wachten. Dergelijke fantasiën zijn dromen die na de dood terug kunnen komen. Probeer altijd te dromen van wat je geleerd hebt en wat je er mee kunt doen. Erken, wanneer je fouten maakt, maar erken nooit dat ze onherstelbaar zijn. Wat hier niet hersteld kan worden, kan elders misschien toch opgebouwd worden. En ten laatste. Probeer altijd een klein beetje, een klein beetje maar, tevreden te zijn met jezelf. Dat kun je bereiken door elke dag na te gaan of je iets hebt gedaan wat wél goed was. Tel alle goede momenten van je bestaan elke keer op, zo wordt je duidelijk wat voor jou goed en juist betekent. Door daarmee steeds intenser te leven, verdwijnt het kwaad. Maar wanneer je probeert het kwaad te bestrijden, dat je in jezelf veronderstelt, kom je niet tot de bloei van dat goede dat in je is en dat veel belangrijker is dan al wat je vreest. Zo, daar wou ik het bij laten.

+ Kunnen we dit verder ontwikkelen?

- Ik sprak over een vóórwetenschap, omdat in het ik door aanvoelen van de omgeving, plus een gedeeltelijk buiten het aards bestaan van de

persoonlijkheid een besef ontstaat dat ook een aantal niet bekende feiten kan bevatten. Dit ontwikkelt zich meer, naarmate u meer aandacht geeft aan deze dingen, maar ze ook beproeft. Dus niet zeggen: ik voel innerlijk dat dat zal gaan gebeuren, dus is het zo, maar dit voel ik aan als waarschijnlijk, laat ik kijken of het gebeurt. En voortdurend toetsen wat je als mens denkt en voelt, helpt je over het algemeen die factoren te vinden die juist zijn.

En dan blijkt dat je die vóórwetenschap wel degelijk kunt ontwikkelen. En dat je daarnaast, dat is misschien nóg belangrijker, dat je in jezelf de kracht ziet en vindt. Waardoor je je eigen aandeel in hetgeen je voorziet kunt veranderen. En daardoor je eigen betekenis steeds dichterbij brengen bij de werkelijke persoonlijkheid die in je leeft. Is dit voldoende?

+ Vraag of allerlei veranderingen ook voor de bijbel gelden.

- Natuurlijk. Als u weet hoe vaak de bijbel anders is uitgelegd, dan zult u het met mij eens zijn, die bijbel kan één zich onveranderlijke waarde bevatten, geschiedkundig, maar één ding is wel zeker. De manier waarop de mens deze verwerkt en begrijpt is voortdurend anders. Zo is zelfs de bijbel een voortdurende variabele.

En wie het niet gelooft die bezoekt verschillende bijeenkomsten van verschillende Christelijke gezindten en zal ontdekken dat de zelfde spreuken bij andere groepen een totaal andere betekenis krijgen. Daaruit blijkt al, ook de bijbel is niet zonder meer Gods woord. Met andere woorden, er is geen letterlijke waarheid. Geen onaantastbare letterlijke waarheid. De bijbel, voor degenen die er de weg in weet, is een landkaart waardoor hij gemakkelijker kan weten waar hij zich bevindt, waarheen hij onderweg is en hoe hij eventueel een andere bestemming kan kiezen.

En het is degenen die de kaart beschouwt, die er de intentie, de betekenis van uitmaakt. In deze zin is de bijbel nuttig en dan wil ik er meteen aan toevoegen als de christen oprecht is, moet hij toegeven dat Jezus heeft gezegd: ik ben nu het einde van het oud verbond. Daarmee aangevende dat al het andere tot zijn eindconclusie is gekomen tot zijn werkelijke betekenis in Jezus leer. En wanneer we dat dan verwerpen door weer terug te grijpen tot het oude testament dan doet het mij denken aan erfgenamen die een laatste testament of codicil bestrijden omdat het vorige voor hen zoveel voordeliger was.

Voor de Koran geldt precies hetzelfde. Één van de grote problemen van uw tijd is de strijd tussen de volgelingen van Alea en van Hoessein. En waarom? Omdat een man zei: ik ben de rechtmatige opvolger van Mohamed en door zijn concurrent vermoord werd. Maar beide hadden toen al wat leerstukken neergelegd. De één zegt: degenen die de moord beging had gelijk, de anderen zeggen Alie had gelijk. Die was veel rechtzinniger in de leer.

En daar heeft u tegenwoordig de strijd tussen Shijna en Shed uit gekregen. Wat Mohamed heeft gezegd is een wet die voor zijn volk en hun omstandigheden een zeer hoge om niet te zeggen bijbelse betekenis had. Maar het is de essentie van die wet die bepalend is. De geest ervan. Alleen maar de letterlijke vastlegging niet. Daar echter de Koran voor velen is geworden tot een schriftuur waarop men zich kan beroepen om zijn eigen visie of zijn tradities in stand te houden, wijs ik erop dat de Koran dit niet wil zijn, maar dat zij in vele soeren, van de soer van de koe aftot de laatste soeren toe, voortdurend de mens wijst op de innerlijke rechtvaardigheid in zijn relatie tot zijn medemensen en zijn relatie tot God. Dat is belangrijker dan geen varkensvlees eten, geen sterke drank drinken en driemaal per dag buigen in de richting van Mekka en bidden tot Allah en Mohammed.

Een soera is een tekst uit een Koran en behandelt de tekst over de verschillende gegevens. Dat van de koe geeft bij voorbeeld aan het recht van de vrouw over de plaats in de gemeenschap, daarnaast de verplichting die de gemeenschap heeft tegenover de vrouw. Daar wordt nogal eens tegen gezondigd en hij geeft ten laatste aan de rechtvaardige verhouding tussen rijken en armen, tussen meester en dienaar. Daarom wordt ze genoemd één van de bepalende soera en elke soera op zichzelf brengt dan dus weer bijvoorbeeld: hoe moet ik me gedragen in de strijd, wat is de strijd? Dan staat er: wanneer ik strijd voor het recht en sterf zo zal ik ingaan zonder het scherp van de brug te betreden.

Dat heeft dan weer met alle voorstellingen te maken die daar in die tijd over bestonden en het betekent dat je naar de hemel gaat. Maar er staat niet: wie een heilige oorlog aangaat en daarin sterft, vecht voor een rechtmatige zaak, dus zal ingaan in het paradijs. Want het rechtmatige wordt weer vastgelegd in de soera van de voe. Hierin staat: recht is al datgene dat niemand schaadt en gelijktijdig een ieder de genade Allah's doet ervaren.

Een heilige oorlog schaadt iemand en kan dus geen gerechtvaardigde zaak zijn. Nu weet u dus alles over een soera. U zou de Koran een keer moeten lezen. Het is wel vervelende lectuur voor een westerling maar als je probeert te begrijpen wat er staat, begrijpt u ook dat Mohamed iets anders heeft bedoeld dan de huidige moslems er zo vaak van maken. We zijn aan het einde van het eerste gedeelte gekomen, wel vrienden ik kan alleen dit zeggen: Als u zich niet bezig houdt met wat God is, maar probeert te beleven dat ook in u God is, dan lossen alle problemen zich vanzelf op. Wanneer je menselijk probeert te verklaren wat ver buiten menselijk weten, kennen en vermogen omgaat, hoe moeilijker je het jezelf maakt. En hoe meer je jezelf ontdoet van al datgene wat je juist met die God in contact brengt, moge het u gegeven zijn uit de kracht te ervaren en te putten en voortdurend de harmonische verwantschap met het Al te gevoelen. En daaruit voor uzelve kracht te vinden om een kracht te zijn voor anderen.

24 mei 1988

tweede deel

Begint u maar met uw vragen, mits zij niet persoonlijk zijn.

+ Ik heb niet de kans gekregen om de vorige spreker te vragen ons een onderwerp op te geven voor het laatste seizoen. - Het rad des levens. -
- Eerst een vraag over Todh. Deze was eigenlijk een hogepriester van het Nubische rijk. Hij was een kenner van magie en allerlei andere dingen en hij heeft toen een aantal filosofieën uitgewerkt met de magische rituelen die daarbij horen. Dat zijn dan de beroemde papri van Todh waarvan het eerste blad handelt over de beheersing van jezelf maar ook over de beheersing van natuurkrachten.

Het tweede blad handelt over het scheppen en het vernietigend vermogen. Deze beide samen vormen het oorspronkelijke boek Todh dat overigens in zijn geheel al verloren is geraakt omstreeks achttienhonderd voor Christus. Deel daarvan en overlevering zijn samengevoegd en een deel daarvan is ongeveer achthonderd voor Christus in bepaalde werken vastgelegd en die zijn voor een deel zelfs verrijkt door de toen al opkomende invloeden uit Griekenland.

Zij vormen de basis van de werken van Hermes, Krishna, Hystros, die dus verschenen zijn onder die naam ongeveer driehonderd twintig voor Christus. Deze werken omvatten dus de magische structuur van de cosmos

plus de filosofische benadering waardoor die structuur hanteerbaar wordt. En als je dat dan hebt gehad dan komt er een schrijver die ook nog wat vertellen wil. Maar als hij het onder zijn eigen naam doet, dan luistert niemand. Die schrijft dus een boek en die zei: door Hermes Trismegistos. En zo zijn er honderddrieën zestig boekwerken verschenen die allemaal van de hand van deze meester plegen te zijn. Of, pretenderen te zijn. In ieder geval is daaruit een filosofische goulash gemaakt, die in de tijd van de Griekse alchemisten gehanteerd zijn.

Er is geëxporteerd en dat is terecht gekomen in Italië. Vanuit Italië heeft het zich gemengd met de kabalistische invloeden die uit Spanje zijn gekomen. Het hele geval komt ongeveer veertienhonderd tot 1450 samen, wordt weer verwerkt tot een hele serie stellingen die dan weer onder de naam van Hermes Trismegistos zijn verschenen. Deze werken zijn later in boekdruk herhaald, ook een Parijs uitgave en van daaruit zien we dus dat het een basis wordt voor al datgene wat de mensen dan de oude Egyptische mystiek noemen.

Dus als je het ernstig bekijkt dan is er eigenlijk wel wat waarheid in maar het is zozeer door de meningen en de toevoegsels van anderen vervreemd, dat je niet meer kunt zeggen: dit zijn de feitelijke leringen van Toth. Deze waren eigenlijk doodeenvoudig. Namelijk één: zelf draag je de kracht en als je de groten in jezelf aanroept ben je meester over alle krachten in de natuur en kun je de natuurverschijnselen beheersen. Je kunt dan de natuur zetten naar je hand.

Als je in staat bent om in jezelf de kracht te voelen, dan zul je uitgaan, je zult door de onderwereld gaan, gaan door de bovenwereld en al gezien hebbende zul je bevelen geven en ziet: wat je beveelt zal ontstaan en wat je beveelt niet te zijn, zal niet zijn.

+ Is het juist wat Jan Bligos over Pythagoras geschreven heeft?

- Ik moet zeggen dat ik die werken niet voldoende ken om het met zekerheid te zeggen, maar gezien de tijd waarop ze ontstaan zijn is het heel waarschijnlijk dat het vaak in de tijd van het christelijk aanvaardbaar maken van andere stellingen en dus in de tijd van Pythagoras daaraan verbonden stellingen van mystiek en cosmische samenhang geprobeerde heeft in een wat meer christelijk geheel te plaatsen om het zó aanvaardbaar te maken voor de autoriteiten.

Want als het in die tijd niet christelijk was, was je je hoofd kwijt. En als je nu maar deed alsof je je hoofd kwijt was terwijl je schreef dan kon je het misschien houden. Zo ging dat in die tijd.

+ vraag over lering in Egypte van Pythagoras.

- Ja, Pythagoras was in feite een Alexandrijn, dus hij hoorde tot het Egyptische rijk. Hij kende een deel van de geheime leer, ongetwijfeld een deel van zijn harmonieleer heeft hij geput uit de Isisleer, die ook ouder was en hij heeft daaraan toegevoegd eigen begrip van getal-matigheden, dus getalsverhoudingen en hij heeft er bovendien nog aan toegevoegd discipline die daar bepaalde cystes van Toth bestond, namelijk de procedure van horen, begrijpen, volgen, vóór je kunt spreken.

+ En was Mozes ook een ingewijde?

- Dat ligt er maar aan wat je een ingewijde noemt. Mozes is opgevoed in de tradities van het pharaöische Hof. Als zodanig is hij als kind al tot priester gewijd. Want iedereen die aan met Hof verkeerde moest tenminste een lagere rang van het priesterschap van Rei? hebben. Het is dus heel duidelijk: hij is ingewijd geweest. En ja, dan willen ze er meer vanaf weten. Hij heeft ook nog een hele boel geweten van bouwen, daar heeft hij zich ook mee bezig gehouden. Heel waarschijnlijk heeft hij een aantal van de geheimen geleerd van de verschillende priesterorden en dan is aan te nemen dat hij ook op dit terrein ingewijd was.

Wanneer je dan naar de eenzaamheid gaat heeft dat natuurlijk invloed op zijn eigen wijze van leven en denken. En de ontmoeting met het brandende braambos was een symbool dat we ook in bepaalde Egyptische dingen tegenkomen en waar God zich in vuur manifesteert. Dat doet ons veronderstellen dat hij bepaalde mystieke karakteristieken heeft bewaard en beoefend in de eenzaamheid.

Ingewijd worden is :leren, door het leren, denken, begrijpen, door het begrijpen voelen en het gevoel dan omzetten in weten. Dat doe jezelf, maar een ander kan je de leerstof geven. Vroeger was het natuurlijk veel lastiger. De meeste mensen konden niet lezen of schrijven dus dat moest je al eerst kennen. Als priester moest je iets weten van kruiden je moest iets weten van getijden, je moest iets weten van de wijze waarop de - hoesten - in Egypte, je moest iets weten van de wetten van de bouwkunde, je moest op de hoogte zijn van de regels van de jacht. Allemaal onsamenvangende dingen, maar je moest ze leren.

En als je die allemaal geleerd had, dan werd er gezegd: dit is nu de uitbeelding van het waardig spel der Goden. Dus de Isis- of Osiris legende, conclusief de vernietiging door Seth, enzovoort. En wanneer je dan ging begrijpen hoe het natuurlijke de weerspiegeling is van het bovennatuurlijke dan kon je ook in de natuur het bovennatuurlijke herkennen. En door je te beroepen op het bovennatuurlijke en daarin je kracht als het ware uit te storten, zodat op aarde wat verandert.

Zo boven, zo beneden, zo beneden zo boven. Tabules maraetos, in verkorte bewoordingen dan.

+ Bestaat dualisme?

- Dualisme bestaat altijd omdat een absolute waarde niet voorstelbaar is. Het enige wat je kunt doen dat is je tegenstellingen scheppen, waardoor een gradatie mogelijk is, die herkenbaarheid naar voren brengt. De tegenstellingen hebben we dus nodig om tot een oordeel te komen, terwijl wij vaak vergeten dat wijzelve in feite de tegenstellingen scheppen. Ze bestaan dus in feite niet en dat wij ons beroepen op tegenstellingen die niet bestaan.

Zodat we niet meer het kenbare, de gradaties zien als de hoofdzaak, maar de absolute tegenstelling als hoofdwaarde beschouwen en dat is niet waar.

+ vraag over mystieke ervaringen.

- Niet een mystieke ervaring, maar een mystieke beleving. Dat is geen kenbaarheid. Ervaring is ondergaan en daardoor in jezelf verwerken, beleving is opgaan in of ondergaan van, zonder dat daarvoor verder rationalisatie of verklaring noodzakelijk of zelfs maar haalbaar is. De mystici praat over het ogenblik waarop hij vergeet wie hij is, daardoor ondergaat wat in de termen van zijn wereld niet uitdrukbaar is en uit dat ondergaan komt tot een innerlijke verandering welke hij voor zichzelf moeizaam, maar tegenover anderen met veel woorden en met gelijkenissen kan verklaren.

+ vraag over het in woorden verklaren van je innerlijk.

- Toen ik pas dood ging, keek ik naar beneden en het was goed dat ik dood was, want ik heb mijn begrafenisrede gehoord. Ik heb me dood gelachen. Maar toen ik keek dacht ik ineens: wat ben ik groot en wat zijn jullie klein, toch was ik dezelfde. De anderen waren ook dezelfde. Maar de verhouding was veranderd. Door die verandering van verhouding ging ik ook anders denken. Ik ging mijzelf zien als iets wat niet meer volledig betrokken kon zijn bij wat er beneden gebeurde, maar wel betrokken kon zijn bij wat er beneden leefde in een ander. Dat is nu een gelijkenis, het is niet helemaal waar. Er zit nog véél meer aan vast. Een deel daarvan is in woorden niet uitdrukbaar. Als ik u dat

beeld zo geef, dan kunt u het begrijpen. En wanneer u het dan áán kunt voelen dan weet u hoeveel dingen daarbij betrokken zijn die je dus niet kunt noemen.

+ Hebben associatie en symbolen iets met elkaar te maken?

- Dat ligt eraan hoe je het symbool hanteert. Wanneer iets voor jou een symbool is, wordt de waarde van het symbool associatief bepaald. Maar wanneer wij vaste symbolen hanteren zijn de symbolen op zichzelf een kortschrift voor ideologiën.

+ vraag over Mozes.

- Dat hij naar beneden is gekomen met stenen waarin een wet was gegrift is heel waarschijnlijk. In zijn tijd gebeurde het namelijk overal dat als een wet /belangrijk was dat het in een rots werd gegrift. En hij bleef lang genoeg boven om het zelf te doen maar hij kon niet zeggen: ik heb het gedaan. Hij zei: God heeft het gedaan. Hij bedoelde dóór mij. En zo heeft hij inderdaad die stenen tafel tot stand gebracht.

Hij heeft het denk ik intuïtief gedaan. Er zijn ook weer bepaalde dingen die zijn erg sprekend voor de mystieke overrompeling waar het plaats kon vinden, maar God sprak tot hem als een suizelende stilte. Een suizelende stilte, dat is wanneer het zo rustig is dat het suizelen in je oren al lawaai wordt waarin je stemmen meent te herkennen.

Dat is één van de typerende verschijnselen als je je terug trekt dan wordt je door dat gemurmel in allerlei gedachtengangen betrokken, die uit je eigen onderbewustzijn komen voor een groot gedeelte en ook die wisselen elkaar uit en heffen elkaar op en uit dat Babel dat je niet meer volgen kunt, ontstaat dan een gevoel endat gevoel dat is dan eigenlijk hetgeen werkelijk doorkomt.

Mozes heeft natuurlijk wel invloed gehad op het vroege christendom, omdat we met Paulus hebben te maken. Dat was een Saluzeër en erg gehecht dus aan de thora, aan de gebruiken, aan ook het oude testament. Hij heeft zelfs een tijdlang in strijd gestaan of je christen kon worden, voordat je jood was. Dat je éérs Jood moest worden en dan pas Christen kon worden. Dat is er uitgegaan, Andreas heeft er mee te maken gehad, Petrus en Johannes die zeiden: als de mensen de heer maar aanvaardden. Dit heeft Paulus dus niet door kunnen zetten. Maar volgens Paulus moest je eerst jiddisch denken, vóór je christelijk kunt leven.

Je kunt dus wel zeggen dat het invloed heeft gehad. Mozes heeft weinig invloed gehad op het christendom van de eerste gemeenschappen. Omdat in die gemeenschappen bestond de agaté. Dagaté was een eenvoudig gebruik van een gemeenschappelijke maaltijd, meestal was het brood en water en wijn, tenzij dat niet te krijgen was en dan nam men natuurlijk wat anders. Tijdens deze agate waren er mensen die in verrukking kwamen en die met tongen spraken. Deze mensen werden als reële profeten beschouwd, maar toen er eenmaal een hiërarchie ging ontstaan, was dat natuurlijk niet meer aanvaardbaar.

Daarmee werd het hiërarchisch gezag aangetast en zo is dat er toen uitgehaald. Maar in het eerste christendom zat dus het inspiratieve naar buiten brengen van dingen er wel degelijk bij. We vinden dat voor een deel terug in de latere quaker genootschappen, waar men ook, terwijl men mediteert als het ware bevangen wordt en dan ook allerlei dingen zegt waarvan ze zelf ook niet weten waar ze vandaan komen. Dat heeft temaken met verrukking, mediamiciteit is iets teveel gezegd.

Heel waarschijnlijk zat er een enorme spanning tijdens die maaltijden. Die christenen werden achtervolgd in die tijd. Het was toen niet gemakkelijk om christen te zijn en dan had je daar nog die dienst bij die magisch-religieus was en die voorlezing van allerlei brieven en wat er verder bij kwam, de leer uit de geschiedenis van Jezus en dan

kwam die maaltijd met die enorme ontspanning en dan sprong wel eens een veertje los.

+ vraag over de kartaren.

- Over de kartaren hoor je deze verhalen niet, maar wel dat hun leiders door de heilige geest bevangen werden. Dat wil zeggen dat hun leiders bepaalde mystieke kwaliteiten hadden, misschien zelfs mediamieke. Op een gegeven ogenblik kwamen zij dus met waarschuwingen en uitspraken en oordelen die niet rationeel, maar alleen door de heilige geest bepaald konden worden.

+ Waarom gingen groeperingen als de kartaren en dergelijke altijd onder?

- Dat is toch begrijpelijk. Als je honderd naakte dames van de straat op een plein bijeen laat komen en er dan goudstukken tussenin gooit maar niet al te veel zodat ze met elkaar gaan vechten en je daarvan geniet als tijdverdrijf en als je dan het hoofd van de kerk was en die wordt dan geconfronteerd met gewone mensen, die dan maar de moed hebben om te leven als christenen zonder zijn gezag in dezen te erkennen, dan moeten ze wel uitgeroeid worden.

+ Dat bedoel ik niet, het feit dat zij uitgeroeid werden..

- Op het ogenblik dat zij gemeenschappen vormden en zich afzonderden en niet onder de mensen leefden, werden degenen die zich afgezonderd hadden, vernietigd. Dat is inderdaad waar. Toch zijn er een aantal kartaarse gemeenten die gewoon verder geleefd hebben, omdat deze mensen niet als kartaren werden beschouwd. Datzelfde zien we met de Waldenzen, dat is niet hetzelfde, dat is de prediking van Walden. Dat was een slaaf, die aan de grens van Zwitserland leefde. Deze Walden heeft dan de Kartaarse leringen naar voren gebracht en die heeft ze vooral aan het zwijgende volk geleerd.

En daar is dus ondermeer de christelijke opvatting uit voort gekomen die bij de zigeuners leeft. De bron was helder en rein, toen wierp men erin het lijk van het egoïsme, dat men zei te verloochenen en zie de bron was vergiftigd. Bij de kartaren was het hun geloof, dat ze meer waren dan een ander. Waardoor ze er toe kwamen samen te komen als het ware in vestingen zelfs en zich beter te achten dan anderen. En daardoor krijg je dan een situatie, kijk het jodendom dat is ook altijd vervolgd. Omdat het onvoldoende kon ópgaan.

Omdat hetdoor zijn eigen geloof en gebruiken zó sterk afgezonderd van de omgeving, dat men zich uiteindelijk als een tegenstelling van zijn omgeving ging beleven. Dat werd aan gevoeld en dat werd aangevallen. Onthoud u één ding. Wanneer gelovigen hun eigen wèlzijn en hun staat in gevaar zien doordat iemand anders denkt, dan vervolgen ze. En dat ziet u in de moderne tijd ook nog. Herinnert u zich nog de heksenjacht in de Verenigde Staten? Anders denken dat is gevaarlijk.

Ook wanneer men met andersdenken helemaal niet probeert een andere macht aan het bewind te brengen, maar eenvoudig om het misbruik van macht te breken, dat nu eenmaal bestaat.

+ Maar een groepering als de O.d.V. denkt ook anders.

- Maar ze is niet gevaarlijk. Op het ogenblik dat de O.d.V. wat u kent als de O.d.V. nationale vertakkingen heeft, dan gaan ze zeggen: hé, die heb je ook in Rusland en in de V.S! daar moet je mee uitkijken! Dat zou wel eens een keer een landsverradelijke kwestie kunnen zijn. Bovendien respecteren ze dan onze opvattingen niet eens! En dan zoudt u dus het recht of het onrecht hebben om voor de O.d.V. te sterven. We nemen aan dat wij het hele waterman-tijdperk nog door zullen werken dus voorlopig hebben we nog wel even de tijd.

+ Heeft de Loge Zürich ook met de O.d.V. te maken?

- Indirect. Dat wil zeggen ze worden wel sterk beïnvloed door de Witte Broederschap en de O.d.V. is verbonden met de Witte Broederschap.

Dus dat is via via.

+ vraag over snel reïncarneren of dat nadelig is voor je geestelijke groei?

- Dat ligt eraan hoe'n lange adem of je hebt.

+ Jonge mensen in oorlogstijd incarneerden soms heel vlug.

- Waarschijnlijk omdat ze hun werk nog niet hadden afgemaakt. Als je in een leven niet hebt kunnen volbrengen wat noodzakelijk was en je kunt niet verder zonder dat, dan kun je geestelijk ook niet veel verder komen en dan incarneer je dus snel. Maar als je op een gegeven ogenblik in een leven allerlei ervaring hebt opgedaan, dingen hebt leren begrijpen of aanvaardt dan kom je met zulke nieuwe entiteiten in contact en met zulke andere trillingen en werelden dat je daardoor in de geest een hele tijd aan jezelf kunt bouwen. Dan sla je daarmee een aantal incarnaties op aarde over en als je weer incarneert dan heb je een veel beter begrip van wat je doet en wat je eventueel wilt bereiken.

+ Voor sommigen die jong sterven, was die tijd genoeg. Zou je dat dan ook van die soldaten kunnen zeggen?

- Van sommigen wel, van anderen niet. Omdat als iemand normaal sterft, nu denk ik aan ziekte en dergelijke, zelfs een ongeluk eventueel, is dat een persoonlijk lot. In dat persoonlijke lot zit wel degelijk de persoonlijke levensbehoefte opgesloten. En dan kun je dus zeggen dat zo iemand gaat omdat zijn tijd gekomen is.

Omdat hij nu op een andere manier beter verder kan gaan. Maar als je te maken hebt met soldaten, dan heb je te maken met mensen die eigenlijk gedwongen worden om te doden en te sterven. En een groot gedeelte van hen is dus geestelijk niet in staat om te begrijpen wat ze doen. Het resultaat is dat ze weigeren hun dood te erkennen. Dat ze in gedachten soms een hele tijd nog bezig zijn om datzelfde heuveltje nog maar te veroveren tot ze tot de conclusie komen dat er niets is en waar is onze commandant gebleven?

En rondlopende ontmoeten ze dan steeds entiteiten die zeggen dat het anders is. Dan denken ze ook nog heel vaak dat het spionnen zijn die zij terecht moeten stellen, maar die verdwijnen dan heel gauw. Op een gegeven ogenblik denken ze waarheen? Luisteren naar iemand en worden zich bewust dat het anders is. En als ze dan niet in staat zijn hun geestelijk bestaan met enige rijkdom te ervaren, dan rusten zij even, ze recapituleren en dan is voor hen misschien de eenvoudigste oplossing om te reïncarneren, tenzij ze geestelijk verder kunnen gaan.

+ Ligt het punt waarop je terug moet gaan vast of niet?

- We kunnen het heel eenvoudig zeggen. Als je een rechte lijn volgt, dus steeds rechtlijnig verder gaat, dan ligt het ogenblik van gaan inderdaad vast. Maar wanneer je keuze maakt die afwijken van wat voor jou redelijk een rechte lijn schijnt te zijn, dan kom je in een andere reeks belevingen en ervaringen en dan verandert ook het ogenblik dat de overgang voor jou waarschijnlijk of noodzakelijk was. Dat weet je zelf niet dat je daarmee de dood beïnvloedt, het ogenblik van sterven.

Maar de geestelijke veranderingen die je doormaakt, zijn wel degelijk van belang voor het ogenblik dat er op aarde geen ervaring meer te halen is en dat je dus eigenlijk geestelijk moe raakt van de herhaling en vlucht. Wij moeten nog al eens afhalen, zoals u weet. En als u weet hoeveel moeite we soms hebben omdat iemand nog een briefje wil schrijven, omdat hij nog een boek naar de bibliotheek terug moet brengen. Of omdat hij nog iets aan zijn testament wil veranderen en je kunt iemand niet aan zijn verstand brengen dat dat niet meer gaat.

Dan kun je ze misschien nog helpen door een ander te inspireren als er een geschreven brief ligt die niet verzonden is, dat ze daar voor zorgen of dat ze dat boek ontdekken en terug brengen, maar verder kun je er

weinig aan doen. Ze zouden zelf ook eventueel daaraan zo gebonden kunnen zijn, dat ze tijdelijk aardgebonden geesten worden. En dan met één doel: een bepaald iets te openbaren of op gang te brengen en als dat gebeurd is kunnen ze verder.

+ wat was eigenlijk de diepere zin van de tweede wereld-oorlog?

- De zin van deze hele oorlog was eigenlijk dat de mens voortdurend meer gewend is te denken aan anderen als degenen die alles moeten bepalen en zich zo aan zijn eigen verplichting te onttrekken en dan ontstaan er oorlogen. Dat is de hele diepere zin. De rest was eigenlijk nutteloos.

+ aan hun eigen verplichtingen onttrekken?

- Mensen willen zelf geen verantwoordelijkheid meer dragen. Daarom volgen ze anderen aan wie ze die verantwoordelijkheid proberen te delegeren en komen dan terecht in situaties waarbij de ander het gedelegeerde niet meer ziet als een verantwoordelijkheid. En op het ogenblik dat hij dit als macht gebruikt ontstaat de strijd met andere machten en waar deze strijd ontstaat is een strijd bijna onvermijdelijk.

+ Waarom moet dat dan ten koste gaan van zoveel miljoenen Joden?

- Nou, dan hebben ze een kans gehad om snel te reïncarneren of op een andere manier bewust te worden. De mens is een raar en verschrikkelijk wezen, hij weet het alleen zelf niet. U bekijkt dat vanuit uw standpunt en u begrijpt één ding. Wanneer je sterft met een bepaalde reeks ervaringen, dan zijn die ervaringen ook vormend voor jou. En wanneer je eenmaal geleerd hebt die ervaringen in de juiste context te plaatsen geven ze je een totaal nieuw, harmonisch vermogen, waardoor de mogelijkheid om eventueel totaal vernieuwd te incarneren met een totaal nieuw lot om geestelijk verder te gaan zonder de lasten opnieuw te dragen.

En wanneer je dan kijkt wat er gebeurd is dan zeg je ja, het is wel érg geweest, maar ze hebben misschien drie jaar ellende gehad, de meesten veel minder. Maar hoeveel hebben ze daardoor geleerd? Als ze dat dan niet in haatgevoelens begraven, maar gewoon af rekenen met wat ze zijn geweest dan zullen ze zoveel nieuws geleerd hebben dat ze daardoor eeuwenlang verder kunnen.

Juist degenen die de Goden lief zouden hebben om hun mogelijkheden, weigeren vaak die mogelijkheden te ontwikkelen. En dan veroorzaken ze slaag van het leven dat ze aan de Goden wijten. Ze doen het zelf.

+ Heeft het geestelijk zin om al die herdenkingen etcetera?

- Heeft het zin te herdenken wat een volk is aangedaan, dat zelf op het punt staat om dezelfde fouten te begaan? Het is zinvol het lijden van mensen te herdenken en het gebrek aan meegevoel en het gebrek aan verantwoordelijkheid wat er heeft bestaan, ja.

Herdenk in rouw, hoe je anderen hebt opgeofferd. Ongetwijfeld. Maar herdenk niet datgene wat anderen eens anderen hebben aangedaan opdat het nooit meer zal voorkomen. Want als je dat zegt, ben je zelf bezig om te worden hetzij tot slachtoffer, hetzij tot beul.

+ Kunt u iets zeggen over de toekomst van Nederland?

- Nederland kan niet in een vrdige samenleving leven omdat het met het gevoel van - gelijk - altijd geneigd is om anderen te bestrijden die het niet onmiddellijk gelijk geven. Maar Nederland ondergaat grote veranderingen in de eerste plaats op sociaal vlak op het ogenblik. In de tweede plaats op economisch vlak. Als Nederland eindelijk eens een keer een beetje van een staatsgroep af kan komen, dan blijkt dat meer dan de helft van de belasting gelden is opgegaan aan interest en aflossing ja, dat zijn gewoon de feiten. Dat wil wel zeggen dat Nederland op een andere manier kan gaan leven. En dan zal men moeten leren en dat is een proces dat op het ogenblik aan de gang is, dat je niet het recht hebt om van de gemeenschap te eisen dat ze iets voor anderen doen.

Dat je het zelf moet doen en anderen eventueel moet overtuigen om je daarbij te steunen.

+ En als de gemeenschap dat weigert?

- Dan heeft de gemeenschap geen recht en dan ontken je het recht van de gemeenschap om jou dat te laten doen met alle konsekwenties van dien. Als je werkelijk iets goeds doet voor een ander en de gemeenschap probeert je dat te beletten, dan krijg je een medestander. Wanneer je dus alleen maar iets doet omdat de gemeenschap het niet goed vindt, dan kom je in een situatie waarbij je je af moet vragen: wie heb ik daarbij eigenlijk aangetast?

Laat ik het zo zeggen. Wanneer je een huis kraakt, dan kan ik dat van de kraker begrijpen. Dan kan ik zelfs zeggen dat ze zelfs enig recht hebben om het te doen. Want hen is geleerd dat ze recht hebben op een woning, ze krijgen er geen en dat ze recht hebben op werk en ze kunnen er geen vinden. Maar aan de andere kant, zij tasten daarmee het recht van bezit en hantering aan, die ze gelijktijdig voor zichzelf willen verdedigen tegen autoriteiten die dat recht willen trekken.

Dan hebben ze dus ongelijk, niet omdat ze kraken, maar omdat ze weigeren het eigendomsrecht van een ander te erkennen terwijl ze voor zichzelf soortgelijke rechten wél opeisen.

+ vraag over Gorbatsjof.

- Ik denk wel dat het hem lukken zal, omdat als Rusland een beetje begint te werken aan de welvaart van het volk daarmee ook het intellectuele peil van het volk zal stijgen. Dat betekent dan, dat men wel communist kan blijven maar dat men niet meer istegen de wereld doch vóór de wereld.

+ vraag over meerdere samenwerking in de toekomst in economie.

- Wanneer de mensen onderling in samenwerking dingen te doen die anders alleen mogelijk zouden zijn in tegenstelling tot - en ten koste van vele anderen, dat zij daarvoor waardering zullen vinden. En dat je gewoon zelf de aansprakelijkheid moet nemen voor hetgeen je doet en dat je voor jezelf moet kunnen zorgen en als je dat niet meer kunt, dan zou dit alleen om lichamelijke en geen andere redenen moeten zijn.

In het laatste geval wil ik zeggen heeft men nog enig recht op hulp van de gemeenschap. Want iemand die niet voor zichzelf kan zorgen, daar moet je wel iets voor doen. Wie nog voor zichzelf zou kunnen zorgen, die heeft niet het recht van de gemeenschap te eisen dat zij hem ondersteunen omdat hij wat anders wil doen. Wat de economische orde betreft die zijn ze op het ogenblik al bezig te creëren.

Want op het ogenblik dat kapitalen zodanig worden samengevoegd dat zij in feite zelf tot een bureaucratie verworden, verliezen zij hun mogelijkheid tot werkelijk gewin. Zij kunnen zich dan nog alleen maar baseren op voortdurende misleiding. Die zal bij de meeste westerse bevolking snel genoeg worden erkend om gelijktijdig bij het door vermindering van de kapitaalswaarde en daardoor van de kapitaalsmacht ten gevolge te hebben.

Het kapitalisme als denkwijze brengt zichzelf in deze tijd reeds om zeep, omdat het kapitalisme niet meer is het systeem van het vrij ondernemerschap, maar van het gebonden zijn aan een groeiende economie. Waarbij de dingen niet meer bepaald worden door het kapitaal, maar in feite door eisen die van buitenaf aan het kapitaal gesteld worden zonder dat het kapitaal echter de middelen krijgt om deze voor het kapitaal winstgevende wijze te verwerklijken. van menselijke embryo's

+ vraag over de ethiek van het gebruiken van een deel van de hersencellen
- Is het ethisch toelaatbaar dat men jonge dieren die al van het leven geproefd hebben dus ombrengt om hun cellen te gebruiken?

Als het één niet ethisch verantwoord is, is het andere het ook niet. In Nederland gebeurt alles wat winstgevend is op ethische basis tot men altijd een uitvlucht vindt. Ik acht het op zichzelf niet zo verwerpelijk ook omdat de kans dat een dergelijk embryo bezielde is, maar heel klein is. Maar vanuit het standpunt dat alle leven heilig is, onethisch en men moet dus òf zijn geloof en zijn denken veranderen, òf men moet de praktijk staken.

+ vraag over het ter beschikking stellen van organen in verband met b.s.

- In dit geval is er sprake van een vrije wilsbeschikking punt één. punt twee: men besluit die organen te geven en men is zelf dood. Dus hier wordt geen leven genomen, er is een vrije wilsbeschikking en de organen kunnen worden gebruikt ten bate van anderen een totaal andere situatie.

U vergeet één ding. Dit- aan de ene kant aanmoedigen, aan de andere kant wél prediken dat het kind op het ogenblik van de bevruchting al onaantastbaar is, want het is Gods wil dat het zal leven.

+ Dan krijgt de vegetariër eigenlijk ook gelijk.

- Dat is een vraag, omdat een vegetariër zich feitelijk ook voedt met producten die voor een deel de voortplanting van de soort ten doel hebben en daardoor in feite de voortplanting van bepaalde soorten dus beperkt door zijn consumptie.

Ze doden niet, maar vermindert het gebruik van levende cellen, maar er bestaat een ander iets en dat is namelijk dit: alle levende wezens op aarde, inclusief de planten ook de kleinste soorten, leven ten koste van ander leven. Zolang dit een symbiose is die enigszins nut heeft voor de ander en anderzijds leeft door of ten koste van de ander, is dit in de aardse ecologie aanvaardbaar.

+ Blijft mijn vraag waarom mag een mens géén cellen gebruiken van een wezen dat niet bezet is?

- En dan is mijn antwoord: wanneer je uitgaat van àlle leven is heilig, is een zaadkern ook leven. Als je zegt dat je diè kern wel mag hebben en de andere niet, er zijn mensen die zeggen wel noten te mogen eten maar geen eieren dan vind ik dat een beetje onzinnig. We moeten uitgaan van het standpunt: elk levend wezen heeft de neiging zijn eigen wezen in stand te houden. Het dient dit te doen door die voeding tot zich te nemen die op zo verantwoordelijke wijze als mogelijk is verkregen kan worden, maar die gelijktijdig die voedingsstoffen en die vormen bevat die noodzakelijk zijn om de gezondheid van het lichaam en de vorming van het leven te bevorderen.

Ik kan de vegetariër maar één compliment geven: door de wijze van voeding neemt hij vele conserveringsstoffen niet tot zich die in feite schadelijk zijn voor de gezondheid. Ofschoon andere voedingsmiddelen wél daarmee verrijkt als zeer gezond worden aanbevolen. Het is hoogste tijd, maar kan het geestelijk weerbericht nog even? Ja, het geestelijk weerbericht, laat ik het zó zeggen: u bevindt zich op het ogenblik in een periode van flauwte hier en daar met een lichte neerslag van nostalgie en melancholie. Gevolgd door een zeer heftige periode van levensenergie en daadkracht, welke weer gevolgd wordt door een korte periode van redelijkheid welke kan voeren tot catalogisering van wat een mens gedaan heeft en mogelijk wetenschappelijk en maatschappelijk waarde heeft voor de toekomst. Daarna ontstaat een periode van geel licht en aanmerkelijke oplading van anderen en van uzelf. Hierdoor ontstaat een vermeerderde levenskracht en levensvreugde. Er zal over ongeveer anderhalve maand een hele korte flits van wit licht zijn. Deze kan bepaalde tegenstellingen aan het licht brengen en bepaalde onjuiste situaties, feiten of verhoudingen belichten. Wanneer dit gebeurt echter moet u er rekening mee houden dat door te aanvaarden dat het zo is, men kan helpen om het op te

lossen. Voldoende?

Een zandkorrel met intuïtie is heilig.

Het schone woord

Want, al ben je maar een korrel zand, klein stukje van de werkelijkheid
Dat tesaam met anderen lijdt in de woestijn van de oneindigheid
toch, als je in jezelf beseft en aanvoelt wat bestaat
Intuïtief niet slechts het leven -als het zijn zelf ondergaat
maar weet: ik ben temidden van al dat wat óm mij is,
al staat gevoel van verbondenheid.

Al wordt gemis van macht en grootheid snel vergoed
omdat je in het zoeken naar jezelf
de kracht die in je leeft, ontmoet.

En dan, spreek dan van heiligheid.

Want heilig is de kracht die leeft in allen
die het al eens heeft voortgebracht.

En met die kracht die in je leeft, zandkorreltje dat streeft,
ben je deel van werkelijkheid. Verheven weer tot oude rots
die is totaliteit.

En waar je dit in je ervaart en in jezelf doorvoelt
daar vind je vóór jezelf een zijn zoals het werd bedoeld.

De kracht, die jou geschapen heeft en nu ook, al beseft je het niet
voortdurend in je leeft.

Onthoud u één ding. Als alle dingen verbonden zijn
en alleen slechts dwaasheden zonden zijn van waan, waanwijsheid, onbegrip
Daar moet een ik en licht ontstaan
dat verder gaat dan eigenwaan
en zo de werkelijkheid u geeft
waarnaar u leeft en altijd streeft
en in u deel van u steeds zoekt
terwijl u uiterlijk voor het eigen ik
maar steeds in cheques weer boekt.

Die laatste kunt u boeken bij de K.L.M. of alle bekende reisbureaux.
Dank u voor uw aandacht, ik wens u allemaal een prettige huisgang toe.
Ik zou zeggen: geniet van het mooie weer dat is, er is weer wat onweer
en wisseling op komst en denk maar zo, wat u heeft gehad, heeft u gehad.
En dat geeft u de kracht om te leven met dat wat u krijgt.